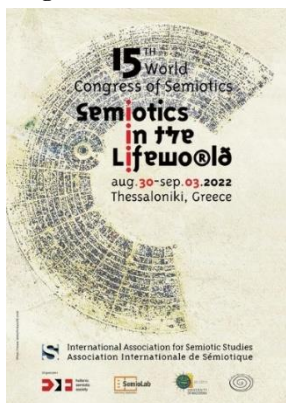

SPRÁVY A RECENZIE

15. Svetový kongres semiotiky (World Congress of Semiotics) v Solúne 2022

Plagát 15. Svetového kongresu semiotiky 2022.

Miestom konania najväčšieho, v poradí už 15. kongresového stretnutia semiotikov celého sveta sa tento rok stal Solún, resp. Thessaloniki v macedónskom Grécku, jeho druhá najväčšia prístavná metropola, ktorá síce nemôže vo všetkom súperiť s Aténami, no má aj tak nesmierne bohatú históriu a napokon práve z pobrežia vraj za priaznivých poveternostných podmienok dovidieť až na bájny Olymp. Spája sa s najväčším dobyvateľom európskeho staroveku Alexandrom Macedónskym (Veľkým), zopár desiatok kilometrov odtiaľ sa narodil jeden z najväčších učencov a filozofov všetkých čias Aristoteles (preto aj najväčšia miestna univerzita nesie jeho meno), pôsobil tu sám svätý Pavol, nuž a narodili sa tu aj slovní bratia Konštantín – sv. Cyril a sv. Metod. Ich asi taktiež bližšie predstavovať netreba, no za zmienku stojí, že to bol práve skôr Solún než Carigrad (pokiaľ miestne múzeum Byzantskej kultúry neklame), ktorý uchovával a o niečo viac azda aj rozvíjal antické dedičstvo. Mať možnosť navštíviť osobne miesta a pamiatky späť s týmito veľkými

osobnosťami, ktoré ovplyvnili beh nášho sveta, bol pre mňa nesmierne silným zážitkom...

Samotný 15th World Congress of Semiotics so zastrešujúcou témou *Lifeworld* sa uskutočnil v priestoroch Macedónskej univerzity v dňoch 30. augusta až 3. septembra 2022. Vystúpilo na ňom viac ako 600 (!) prednášajúcich zo všetkých kontinentov sveta, pričom rokovanie prebiehalo paralelne v cca pätnástich rôznych, meniacich sa sekciách a každý deň uzatvárali minimálne tri až štyri prednášky hlavných rečníkov. Diapazón jednotlivých sekcií siahal od kontextov hlavnej témy, semiotiky rôznych druhov umenia a kultúry, materiálnej kultúry, politiky cez filozofiu, semiotiku a filozofiu jazyka, vzdelávania, transtextuality, biosemiotiku, existenciálnu semiotiku, históriu, antropológiu až po digitalizáciu, korporálne kontexty atď. V rámci nich spomeniem kvôli predstave o variabilnosti a špecializácii súčasného semiotického výskumu aspoň niektoré tematické okruhy v subsekciiach, akými boli napríklad semiotika spektakulárnosti a intermediality, semiotika marketingu a reklamy, semiotický výskum migračných naratívov, environmentalistiky a každodenného života, alebo znaky života a smrti vo verejnej sfére v čase pandémie, či epistemologický status semiotiky a taxonomická prax.

Účastníci 15. Svetového kongresu semiotiky 2022.

O význame celého podujatia svedčila aj účasť svetových osobností semiotiky, akými sú Paul Cobley (UK), súčasný predseda International Association for Semiotic Studies (IASS), jeho dlhoročný predchodca a čestný predseda tejto organizácie Eero Tarasti (FIN) – ktorý prednášal naposledy pred tromi rokmi aj na pôde našej FF UKF v Nitre¹ – , predstavitelia či už parížskej semiotickej školy Jacques Fontanille (F), súčasnej biosemiotickej tartuskej školy Kalevil Kull

(EE), dlhoročný predseda International Semiotics Institute (ISI) Dario Martinelli (IT/LTU), Gianfranco Marrone (IT), Alexandros Lagopoulos (GR), Kay O'Halloran (UK), Donald Favareau (SG), Joan Grimalt (ES), v neposlednom rade aj predseda organizačného štábu celého kongresu Gregory Paschalidis (GR) a ďalší.

Zľava dr. E. Berishaová, prof. J.-M. Jacono, prof. E. Tarasti, prof. R. Geybullaeva, dr. S. Dasgupta, dr. E. Tarastiová, prof. J. Fujak.

Foto: dr. M. Grajterová

Osobne som sa zúčastnil nemalého množstva prednášok, z ktorých ťažko predostrieť reprezentatívnych výber aspoň istého výseku kongresového diania, predsa však sa pokúsim aspoň o jeho krátku sondáž. V sekcii *Existential Semiotics – Musical Signification*², ktorého jednu časť som viedol ako chairman, ma veľmi zaujali prednášky a prezentácie Jeana-Marie Jacona (F) o interpretačných kľúčoch k angažovanej hudobnej tvorbe skladateľa Henriho Tomasiho v dobovom kontexte vojny vo Vietname (dielo *Chant pour le Vietnam*, 1968), Bujara Hoxhu (MK) o semiotickom uchopení odlišností performatívneho uvedenia Shakespearovho diela *Othello* a Verdiho rovnomennej opery ale i jeho *Rigoletta*. K veľmi podnetným patrili aj prednášky Rahilye Geybullaevy (AZ), zaberajúcej sa znakom ako transcendentnej jednoty v klasickom a predklasickom kontexte lexikálnych dejín a všemožných sémantických väzieb istých, neraz mystických pojmov (halo, namaz, Fatma, Odin a i.), ďalej Sayantana Dasgupty (IN) zameraného na naratívnu akosť Jamesa Joycea v novele *Araby* (2014) interpretovanú metodologicky skrze súvzťažnosť J. Lacana a E. Tarastioho, ako aj Elmy Berishy (MY) predostierajúcej problematiku semiotiky vytrácania sa „self“ (zrelého

vedomia seba) v rozmanitých súvislostiach postmoderného francúzskeho i spirituálneho diskurzu.

Z tých prednášok, ktoré by sa mohli pokladať za ťažiskové, alebo metodologicky obzvlášť inšpiratívne, spomeniem z prvej polovice rokovania kongresu už uvedeného významného súčasného biosemiotika Kalevila Kulla a jeho akcentáciu rôznych myšlienkových modelov súvisiacich s konceptom *Umweltu*, jeho sekvencií a väzieb na generovanie významovej štruktúry znakov, ktoré takpovediac nikdy nestoja osihotene, ale sú vždy špecificky súvzťažné. A to až natoľko, že niekedy nevieme určiť, „kde končí jeden znak a začína druhý“ (stopová prítomnosť znakov v pamäti a pod.), nuž a práve *Umwelt* je priestorom, ktorý umožňuje „stávanie sa“ znakom. Samotná semiotika je podľa neho vedou slobody, slobodného, arbitrárneho výberu interpretácie a indeterminácie. Pojem *Umweltu* veľmi zaujímavo tematizoval v danej sekcii biosemiotiky aj Morten Tonnesen (NOR) v súradniciach deskriptívnej fenomenológie, no najmä jeho praktického užitia pri skúmaní ľudského, ba i zvieracieho správania. S kritikou antropocentrizmu v semiotike vystúpil Ezequiel Martín-Calero (CAN) v analýze správania zvierat založeného na znakovkej komunikácii. Jeho prezentácia bola jedných z prejavov významného posunu v súčasnej semiotike, kedy samotná antroposemiotika sa už stáva skôr integrálnou súčasťou biosemiotiky (ktorá sa ešte koncom 2. polovice 20. storočia vnímala ako „vedľajšia koľaj“ generálnej semiotiky). V sekcii *Forms of Knowledge* ma zaujali prezentácie Paola Paveriniho o semiotike socio-antropologických dopadov transformácie mobilných telefónov na smartfónové zariadenia späté s algoritmami tzv. umelej inteligencie, ktoré radikálne menia kultúrny diskurz v kontexte súčasného „dispositivu“ (M. Foucault), nasýteného kamuflážou, asamblážou a hybridizáciou vo všemožných podobách a prejavoch. Obdobne podnetne pôsobila aj prednáška Tatsumu Padoana (JAP), v ktorej sa o. i. venoval otázkam vzťahov tela, diskurzu a subjektivity v kontextoch veštenia a šamanizmu, avšak najmä (prekvapivo nie mystickej, ale) politickej dimenzie ich vyznenia.

Z eko-environmentalistickej sekcie *Perspectives on human/animal intimacies* by som rád spomenul v intenciách kultúrnych dosahov vegánstva citlivo angažovanú prednášku uvedeného Daria Martinelliho, tematizujúceho v meritórnej analýze odklon od antropoteosis či antropokracie – a neblahých

dôsledkov do seba zahľadených naratívov, ktoré sú s nimi späté – k uplatňovaniu skutočnej slobody zvierat. Juan Alberto Conde Aldana (CO) pertraktoval koncepciu tzv. therosemiotiky, ktorá zahŕňa bio(fyzi)semiotiku a „postmoderné“ kultúrne i ekologické teórie (opierajúc sa o. i. o myšlienky Ursuly Le Guin), poukazujúc na imanentnosť a jedinečnosť organického „myslenia“ lesov či húb ako modelov, ktoré by sme mali nielen rešpektovať, ale sa z nich aj poučiť. Nemenej povšimnutiahodné boli aj prezentácie Diany Popy (USA) o semioticky investigatívnej reflexii umenia tematizujúcej práve rozličné druhy húb, či prednáška dvojice Adama W. G. Eryeho & Ya'ary Gil-Glazer (IL) o vizuálno-verbálnej semiotickej dimenzii kampane proti transportom živých zvierat v Izraeli.

Po návrate do hudobno-semiotickej sekcie *Musical Signification* som bol nasledujúce dni svedkom celého radu výnimočných vystúpení, z ktorých uvediem v istej subjektívnej selekcii len niektoré. Mathieu Schneider (F) sa zaoberal zaujímavou témou priameho priemetu a vplyvu ideológie na vzťah folklóru a politiky v hudobných kompozíciách skladateľov na prelome 19. a 20. storočia v regióne Alsaska na francúzsko-nemeckom pomedzí, Daniel Nagy (HU) rozoberal problematiku hudobnej narácie a ikonicity na príklade Beethovenovej *Waldsteinskej sonáty op. 53* – v nadväznosti na to Eero Tarasti v diskusií pripomenul v jej prípade splyvanie tzv. vonkajších a vnútorných svetov –, zatiaľ čo Anna Nowak (PL) demonštrovala na tvorbe skladateľky Agaty Zubel teoreticky relevantne inú, novú logiku hudobnej naratívosti v súčasnej hudbe. Na druhej strane Ricardo de Castro Monteiro (BR) predostrel minucióznu reflexiu piesňového brazílskeho umenia Francisa Himeho, komplementarity melodicko-harmonického jazyka a lyriky so „sémantickými stopami váhania“. Martin Švantner (CZ)³ v podrobnom náčrte predostrel problémy interferujúceho načúvania a „znejúcích ciel“ v procese fenomenality hudobného zážitku, Dario Martinelli sa po druhý krát predstavil tentoraz s výbornou typológiou hudobného producentstva (nielen) v oblasti populárnej hudby od 50. a 60. rokov 20. storočia, ponúkajúc analógie producenta v štúdiu ako „školiťľa“, „režiséra“ („stratéga“) zohľadňujúc odlišnosť funkcií a prístupov k hudobným projektom. Eila Tarasti (FIN) odprezentovala veľmi zaujímavý príbeh neprávom prehladanej finskej skladateľky

menom Helvi Leiviskä, Sibeliovej súčasníčky, Aleksi Hauukka (FIN) zas interpretoval na rôznych dielach spracovania mýtu Kalevala, konkrétne jeho hrdinu Kullerva období pred Sibeliom. Po týchto prezentáciách som nazrel aj do spomenutej sekcie *Signs of life and death in the pandemic public sphere*, v ktorej som však bol svedkom len vzájomne afirmatívnej, ideologicky rozhorčene zaťaženej kritiky Bolsonaroho riešenia koronakrízy v Brazílii bez akejkolvek konštruktívnej polemiky.

V poslednom bloku rokovania, ktorého som bol na záver kongresu svedkom i aktívnym účastníkom zaujímavých diskusií, sa prezentovali výsledkami svojho výskumu ďalší interdisciplinárni semiotici. Napríklad Gabriele Marino (IT) nesmierne podnetným spôsobom, priam semiotickou brikolážou poukazoval na význam fonografických, sónických záznamov a ich vplyvu na zmenu akosti nášho počúvania zvukom i hudby (v rozpätí od impulzov Alvina Luciera až po Franca Fabbriho či Christiana Metzsa), pokým Karl Joosep Pihel (EE) prezentoval podrobnú analýzu indexálnej významotvornej stránky hudobného diela z pozícií rozvinutia Peirceovej triadického semiotického konceptu. Spomínaný Joan Grimalt, hlavný organizátor a garant nedávneho 15. kongresu International Congress of Musical Signification (ICMS) v Barcelone, pristúpil k obsiahlej hermenetickej analýze rôznych štýlov hudobného diskurzu (irónie, váhania, slávnostnosti a i.) v piatich krokoch, odkazujúc nie náhodou aj k rétorickým figúram. Jean-Marie Jacono svojou druhou prednáškou brilantne komparoval hudobno-sémantické odlišné kvality orchestrálnych inštrumentácií Musorgského *Obrázok z výstavy* (1874) Mauricea Ravela a Lea Fuseka (dokončených zhodou okolností pred sto rokmi, v tom istom roku 1922!), pričom o svojich počinoch navzájom nevedeli, no práve ich zásluhou sa toto dielo stalo dodnes populárnym. Malgorzata Grajter (PL) sa venovala veľmi zaujímavej téme hudobného „prekladu“ (ba až metaforicky povedané „transplantácie“), pričom – a to by mohlo byť pre nás, ako dedičov Nitrianskej semiotickej školy potešujúce – odkazovala na translatologické teórie jej spoluzakladateľa Antona Popoviča. Jej kolegyňa Malgorzata Gamrat (PL) sa zas zamerala na zaujímavú semiotickú interpretáciu dialogickosti Mozartovho klavírneho koncertu op. 467 skrze Adama Smitha. Témou záverečnej prednášky Oany Andreicy (RO), mimochodom, taktiež spiritus agens 14. ICMS v Kluzi

(2018), bola vskutku podnetná semioticko-estetická analýza Mahlerovej 1. symfónie. Všímal sa a usúvzťažňovala jej subverzívne, relativizujúce či fragmentarizačné aspekty, implicitnú tragiku a úzkosť, čo následne vyvolalo diskusiu o možnej podprahovej anticipácii niektorých princípov postmodernej hudobnej poetiky v Mahlerovej hudbe.

Osobne som sa zúčastnil kongresu aktívne v uvedenej sekcii prednáškov o hudobno-semiotickom výskume našich vedcov Petra Faltina a Vladimíra Godára, ako aj o alternatívnom existenciálnom modeli hudobnej semiózy (a v rámci nej aj sónickej fotografie, nesúcej v sebe stopu *kairos*) v kontexte vlastnej teórie hudobnej korela(k)tivity.

Celkový dojem z tohto svetového fóra semiotiky bol veľmi priaznivý, no treba povedať, že v súčasnosti ako ona, tak aj iné spoločenské a humanitné vedy nemajú vôbec na ružiaci ustlané. Ak si uvedomíme mnohé prejavy semiokrízy, ktoré by semiotika mala reflektovať (E. Tarasti) a zároveň do istej miery opodstatnené výhrady voči niektorým súčasným semiotickým prístupom „anything goes“⁴, máme dočinenia s čoraz nedostojnejším postavením semiotiky v spoločnosti, a to v globálnom meradle. A to navyše v neľahkých časoch, keď v Európe, hneď za našimi hranicami zúri vojna – automaticky sa tak očakáva, že Inter arma silent Musae (Keď zbrane rinčia, múzy mlčia)... Semiotický výskum je inštitucionálne vytesňovaný nielen z našich, ale aj významných medzinárodných univerzít a akademických pracovísk.⁵ 15. Svetový kongres semiotiky v Solúne na konci leta 2022 však presvedčil mnohých, že semiotika je stále nielen životaschopná vedecká disciplína, ale je prepotrebná – v porozumení tomu, v čom sa nachádzame a kam smerujeme, teda aj v barthesovskom demýtizovaní novodobých simulakrií v zhubne sa hybridizujúcej spoločnosti – možno viac než kedykoľvek predtým.

¹ Viac pozri: FUJAK, J.: Existenciálna semiotika Eera Tarastihho (nielen) v kontexte jeho pobytu v Nitre. In

Culturologica Slovaca, 2019, roč. 4, č. 4, s. 79 – 87. [online]. [cit. 2022-12-12]. Dostupné na: <http://www.culturologicaslovaca.ff.ukf.sk/index.php/archiv/12-aktualne-cislo-4>

² Musical Signification je zároveň názov dlhoročného, kontinuálneho vedeckovýskumného projektu, ktorý vedie spomenutý Eero Tarasti a ktorého participatívnym spolupracovníkom som už viac ako pätnásť rokov.

Prof. J. Fujak v Chráme sv. Cyrila a Metoda v Solúne.
Foto: archív autora.

³ Martin Švantner je o. i. s Martinom Charvátom a Michalom Karľom spoluautorom pozoruhodnej kolektívnej monografie Archeológia znaku. Vybrané studie k dejinám sémiotiky (Praha : Univerzita Karlova, 2015), venovanej v dialogických historických premosteniach téme semiotickej historiografie.

⁴ Venoval sa im, napríklad, Tomáš Hoskovec z Pražského lingvistického krúžku tento rok v cykle Culturologos vo svojej prednáške na pôde FF UKF v Nitre. Viac pozri: Fujak, J.: Prednáška významnej osobnosti v rámci cyklu Culturologos. In Culturologica Slovaca, 2022, roč. 7, č. 1, s. 149 – 150.

⁵ International Semiotics Institute sa po znižujúcich dotáciách presťahoval v októbri tohto roku z University of Technology v Kaunase do Olomouca na pôdu Filozofickej fakulty Univerzity Palackého, čo je však pre nás v Strednej Európe výnimočná udalosť a príležitosť. Jeho novým riaditeľom sa stal Tyler James Bennett, úzko s ním v jeho tíme v Olomouci spolupracuje aj slovenská semiotička Ľudmila Lacková. Obaja sa aktívne zúčastnili aj Svetového kongresu semiotiky v Solúne.

prof. PhDr. Július Fujak, PhD.

Oddelenie kulturológie
Ústavu manažmentu kultúry a turizmu,
kulturológie a etnológie FF UKF v Nitre

Text vznikol a autorova prednáška na uvedenom 15. Svetovom kongrese semiotiky v Solúne bola prednesená 1. 9. 2022 v rámci riešenia grantovej úlohy KEGA 041UKF-4/2022 *Príprava učebných textov nosných predmetov študijného programu kulturológia.*

Konferencia SLOBODNÍ ŠTUDENTI #FOREVER

Hore vľavo Ema Vlasáková, Paulína Grolmusová, Radoslava Hrajnohová, Veronika Koháryová Martina Sklenárová. Dole Denis Pecho.
foto: Paulína Grolmusová

V dňoch 21.11.-23.11.2022 sa konala multi-žánrová medzinárodná vzdelávacia konferencia Slobodní študenti #FOREVER pre študentov a študentky univerzít, pedagógov a pedagogičky, čerstvých absolventov a absolventky. Z našej univerzity sa zúčastnilo sedem študentov z Oddelenia kulturológie pri ÚMKTKE, a jedna študentka z Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy. Konferencia bola organizovaná občianskym združením Post Bellum a mnohými ďalšími partnermi a stala sa otváracím podujatím projektu *History defines our future*.

Časť expozície Múzea holokaustu v Seredi.
Dobové propagačné fotografie pracovného tábora.
foto: Paulína Grolmusová

Miesto konania tejto konferencie, teda dnešné Múzeum holokaustu v Seredi, bolo počas 2. svetovej vojny miestom pracovného a koncentračného tábora. Na tomto mieste boli väznení a nútení ťažko pracovať všetci. Aj deti a mladí ľudia v školskom veku, ktorí tak stratili akúkoľvek slobodu. V dnešnom svete si to, ako mladá generácia, ktorá o krutej minulosti iba počúva, nevieme ani len predstaviť. Práve preto, aby sa história nemusela opakovať a dokázali sme sa ako spoločnosť z nej poučiť, vznikajú pamätníky ako je Múzeum holokaustu v Seredi. Názov konferencie priamo súvisí s odkazom tohto pietneho miesta aj s nosnou témou tohto podujatia. Konferencia bola otvorená komentovanou prehliadkou jednotlivých barakov sústreďujúcich rôzne pamätníky a expozície smutných dôkazov nacistického režimu.

Časť expozície, Múzea holokaustu v Seredi.
foto: Paulína Grolmusová

V rámci troch programovo nabitých dní boli uskutočnené tri vzdelávacie bloky a to: *umenie, žurnalistika a príbehy, moderné vzdelávanie a fundraising, manažment a marketing*, do ktorých sa mohli účastníci konferencie prihlásiť podľa svojich preferencií. Tieto bloky boli naplnené prednáškami, workshopmi, filmami, prezentáciami a diskusiami s odborníkmi, pomedzi ktoré bola možnosť občerstviť sa počas *lunch alebo coffee break*. Táto konferencia bola koncipovaná skutočne bohato a naše vzdelávacie a poznávacie dni trvali od rána až do večera, čo zaručilo, že sme odchádzali nasýtení novými informáciami a zaplnenými poznámkovými notesmi.

Ema Vlasáková

Časť expozície Múzea holokaustu v Seredi.
Zoznamy s menami zadržovaných židov.
foto: Paulína Grolmusová

Filmové obrazy počas konferencie Slobodní študenti #FOREVER

V rámci konferencie „Slobodní študenti“ bolo odprezentovaných niekoľko filmových snímok. Prvú z nich sme mali možnosť vidieť krátko po zahájení konferencie, ktorej predchádzala už spomínaná prehliadka Múzea holokaustu. Dokumentárny film s názvom *Identita ES* prináša jedinečný životný príbeh profesora Emila Skamene, ktorý je jedným z najznámejších, svetovo uznávaných imunológov a genetikov. Pán Emil zasvätil celý život odhaľovaniu a skúmaniu génov, no celé desaťročia žil v nevedomosti o tom, kto je on a z akých génov pochádza. / Profesor Emil Skamene sa narodil počas II. svetovej vojny v haličskej Bučači (dnešná Ukrajina) asi v auguste 1941. Narodil sa ako Emil Kleiner, židovským rodičom, významnému haličskému notárovi Benia Kleinerovi a jeho manželke Gizele. Jeho rodičia zahynuli pri pogrome v roku 1943. Krátko pred svojou smrťou však dokázali zariadiť, že osemnásťmesačný synček bol za neveriteľne dramatických okolností s pomocou najmenej pravdepodobného muža dopravený do Prahy. Zo 16 000 bučačských Židov prežili vojnu iba štyria. Profesor Skamene je jedným z nich. Za jeho celoživotným snažením stojí túžba dokázať, že stálo za to ho zachrániť. /

Po premietnutí dokumentárneho filmu nasledovala večera a cesta autobusom na ubytovanie do Trnavy. Na záver druhého dňa konferencie nás v premietacej sále čakala séria krátkych filmov. Súbor vybraných filmov sa nazýval „Náš priestor v čase“,

išlo o filmy, ktoré mapujú príbehy židovskej komunity v krajinách V4, tragickú minulosť židovského obyvateľstva ale aj súčasné problémy znova sa vynárajúcej nenávisťi a odsudzovania. Vybraný film z českej produkcie sa nazýval POLSKÝ BUREKAS. Z maďarskej produkcie film DEDIČSTVO / LEGACY v réžii Jenő Hódi, z Poľska film “1991” od Emilia Śniegoska, ktorý mapoval vzťah nemeckej mladej ženy a poľskej babičky po dobu šiestich mesiacov, počas ktorých sa ich vzťah vyvíjal a ich puto silnelo. Zo slovenskej produkcie sme mali možnosť vidieť animovaný film MILOŠŤ v réžii Ivany Laučikovej, s ktorou bola po projekcii filmu aj pútavá diskusia o tvorbe, lokalitách v ktorých sa film natáčal/ fotil a o tom akou technikou animácie ho tvorila.

Martina Sklenárová

Vľavo Veronika Kohárová, vpravo Martina Sklenárová. foto: Paulína Grolmusová

Blok fundraising, marketing a manažment konferencie Slobodní študenti #FOREVER

Na konferencii sme sa zúčastnili bloku Fundraising, manažment a marketing, Blok bol zameraný na písanie projektov, podávanie grantov v rôznych národných aj medzinárodných grantových schémach. Jednotlivé bloky boli zamerané teoreticky ale aj prakticky, kde sme si mohli vyskúšať jednotlivé časti projektu od nápadu až po vyúčtovanie. Prvý deň konferencie sme mali možnosť sa zúčastniť

komentovanej prehliadky Múzea holokaustu v Seredi, tá bola realizovaná v dvoch podobách, a to v slovenskom a anglickom jazyku pre zahraničných hostí. Po prehliadke nasledovalo premietanie dokumentárneho filmu *Identita ES*.

Študenti počas komentovanej prehliadky Múzea holokaustu v Seredi. foto: Paulína Grolmusová

Druhý deň konferencie sme začali workshopom s názvom *NÁPAD JE IBA ZÁKLAD / ako si detailne premyslieť projekt, ako ho napísať a najmä ako ho zrealizovať?* Tento workshop bol pod vedením Natálie Urblikovej (Kultúrny kontaktný bod, VŠMU) a Sandry Polovkovej (Post Bellum), kde sme sa detailnejšie zamerali na definovanie cieľov, vízie a na písanie projektov.

V poobedných hodinách nasledovala prednáška Juraja Bartoša (Free Andy, CEO) a Vandy Hlaváčkovej (Post Bellum, komunikácia & fundraising) s názvom *REKLAMKY, KTORÉ ROBIA DOBRO / ako vytvoriť úspešné kampane s takmer nulovým rozpočtom?* Prednáška poukazovala na dôležitosť komunikácie s prispievateľom, hlavne v prípade crowdfundingových kampaní a akým spôsobom nám reklama alebo „reklamky“ môžu pomôcť. V tejto prednáške sme dopodrobna rozoberali reklamnú stratégiu a postupy, ktoré používa občianske združenie *Post Bellum* pod vedením reklamnej agentúry *Free Andy Agency*.

Na záver druhého dňa sa konal workshop Kataríny Bielej (Ministerstvo spravodlivosti SR) a Róberta Pakana (Post Bellum) s názvom *AKO MILOVAŤ PREKLÍATE VYÚČTOVANIA?* Tento workshop sa zameriaval asi na najdôležitejšiu časť projektov a grantov, na vyúčtovanie. Prakticky sme si aj vyskúšali rozdelenie jednotlivých položiek do kategórií a ich zapisovanie. Lektori nás upozornili na časté chyby a poukázali na dôležité faktory, ktoré sa

musia dodržať a sú veľmi dôležité. Veľmi zaujímavý bol aj výber lektorov, Róbert Pakan za *Post Bellum* podáva práve vyúčtovanie rôznych projektov a grantov, a na druhej strane Katarína Biela sa zaoberá kontrolou vyúčtovaní na Ministerstve spravodlivosti. Boli nám teda poskytnuté návody a pomôcky z oboch pozícií aby sme vyúčtovanie zjednodušili seba a zároveň zjednodušili kontrolu vyúčtovania projektu kontrolným orgánom.

Tretí deň sa začal workshopom pod vedením Zuzany Zaťovič (Startlab) a Zuzany Behříkovej (Darujme.sk) pod názvom *NEBOJTE SA VYPÝTAŤ SI / Všetky plány potrebujú peniaze, Viete, kde ich nájsť a ako ich získať? Online priestor ponúka neobmedzené možnosti, ak viete ako ich využiť.* Tento workshop sa zameriava na crowdfunding a darcovstvo na Slovensku. Získavanie peňazí priamo od ľudí. Malé čiastky, väčšie množstvo ľudí. Na tomto workshope sme riešili ako si nastaviť kampaň aby bola zaujímavá pre ľudí, ako si v pár vetách a zrozumiteľne zadefinovať cieľ kampane, čo by mala obsahovať a ako nastaviť princíp odmien. V druhej časti workshopu sme sa pozerali na možnosti darcovstva, či už jednorazového alebo pravidelného. Ako funguje, cez aké stránky alebo aj ako komunikovať s darcami a mnoho ďalšieho. Tento blok bol veľmi prínosný na získanie vedomostí ako sa nebať si vypýtať peniaze od ľudí na naše projekty.

Posledná prednáška z bloku Fundraising, manažment a marketing bola *LUDSKOSŤ VO FIRMÁCH / Ako na business fundraising? O hľadaní ľudskosti v biznisovom svete*, prednášajúcim bol Pavel Hrica (Cesta von, CEO). Na tejto prednáške sme sa zamerali na projektové výzvy, ktoré nám poskytujú firmy, ktoré vedú vlastný fundraising. Mohli sme si vyskúšať aké to je byť v hodnotiacej pozícii poroty, ktorá vyberá projekty, snažili sme sa nájsť kladné i záporné stránky projektov, jednotlivé kategórie bodovo ohodnotiť a prerozdeliť peniaze do jednotlivých projektov. Mohli sme si vyskúšať pochopiť druhú stranu, ľudí čo vyberajú projekt, aby sme nadobudli vedomosti čo je dôležité pri písaní takýchto projektov.

Paulína Grolmusová

Olivovník, symbol Spravodlivý medzi národmi.
foto: Paulína Grolmusová

Blok umenie, žurnalistika a príbehy konferencie Slobodní študenti #FOREVER

Na multižánrovej medzinárodnej vzdelávacej konferencii Slobodní študenti #FOREVER, som sa zúčastnila v bloku umenie, žurnalistika a príbehy. Blok slúžil na získanie teoretických a praktických vedomostí so zručnosťami pri spracovaní príbehov 20. storočia v rôznych formách a žánrov s odkazmi pre súčasnosť. Lektormi workshopov v tejto sekcii boli Soňa Gyárfašová (žurnalistika) Ivana Laučíková (audiovizuálna tvorba) a Boris Németh (reportážna fotografia). Počas celej konferencie som pracovala s lektorkou Soňou Gyárfašovou, reportérkou pracujúcou pre RTVS. Relácie na ktorých tvorbe sa podieľa sú napríklad *Osudy*, ktoré písalo 20. storočie¹ a *Po stopách pamäti*². Na workshopoch sme sledovali jej filmy a reportérske príspevky a následne o nich viedli diskusie. Zoznámili sme sa a naučili pracovať s portálom Memory Of The Nations³, na ktorý sa publikujú pamätnícke príbehy veteránov druhej

svetovej vojny, protinacistických odbojárov, obetí, holokaustu, politických väzňov 50. rokov a rokov neskorších, duchovných, disidentov, ale aj predstaviteľov moci, agentov KGB, NKVD, ŠtB, politických funkcionárov a ďalších pamätníckych skupín. Memory Of The Nations je „najrozsiahlejšia verejne prístupná databáza v Európe, ktorú české a slovenské Post Bellum buduje, spravuje a prevádzkuje v spolupráci s Ústavom pre štúdium totalitných režimov a s Českým rozhlasom.“⁴ Súčasťou ukončenia konferencie bol výstup z dvojdnovej práce. V skupine sme nahrali a zostrihali krátky reportérsky rozhlasový príspevok v ktorom sme sa zaberali otázkou : *Ako minulosť dvadsiateho storočia ovplyvňuje prítomnosť a budúcnosť?*

Radoslava Hrajnohová

Časť expozície Múzea holokaustu v Seredi. foto: Paulína Grolmusová

Literatúra a zdroje

Web (1) Dostupné na internete:

<https://www.rtvs.sk/radio/program/11234>

Web (2) Dostupné na internete:

<https://www.rtvs.sk/radio/archiv/11455/1902263>

Web (3) Dostupné na internete:

<https://www.memoryofnations.eu/en>

Web (4) Dostupné na internete:

<https://www.postbellum.sk/dokumentujeme/memory-of-nations/>

Zimné Erasmus školenie v Taškente

Fakulta sociálny vied, National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek (Tashkent). Foto: archív autora.

Doc. Mgr. Miroslav Ballay, PhD. absolvoval v tesnom závere zimného semestra (2. – 11. 12. 2022) školenie na Katedre filozofie a logiky (National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek) v Taškente. Išlo o mobilitu zamestnancov – školenie v rámci Erasmus+KA107. Vďaka stretnutiam s členmi katedry – pani prof. Shahnozou Madaevou a ďalšími kolegami a kolegyniami sa zoznámil s tamojším univerzitným prostredím, pracovno-tvorivou klímou, podmienkami pre vzdelávanie, štúdium, výskum a pod.

Zľava prof. Shahnoza Madaeva a doc. Miroslav Ballay. Foto: archív autora.

Zaujímavosťou unikátneho areálu univerzitného kampusu bolo predovšetkým jeho situovanie v jednom

z rozsiahlych parkov na okraji Taškentu ako doslova mesta v meste s tisícami študentov v množstve rozptýlených budov fakúlt a ďalších pracovísk.

Univerzitný kampus v Taškente ako mesto v meste. Foto: archív autora.

Doc. Mgr. Miroslav Ballay, PhD. mal počas svojho školenia tiež príležitosť poinformovať o celkovom vzdelávacom procese na UKF v Nitre v rámci predneseného referátu s názvom „System of Education in Slovakia“. Členov katedry ako aj študentov a doktorandov zaujímal najmä súčasný stav vzdelávania na našej alma mater. K tomu konkrétnemu okruhu rovnako venoval niekoľko besied na jednotlivých seminároch. Hoci realizovaná stáž bola pomerne krátka, intenzívne prispela k prehĺbeniu spolupráce, nadviazaniu kontaktov, odovzdaniu vzájomného know how atď. Perspektívne otvorila možnosti k interdisciplinárnemu výskumu viacerých spoločných tém.

Beseda so študentmi a študentkami Katedry filozofie a logiky Fakulty sociálnych vied (National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek) v Taškente. Foto: archív autora.

doc. Mgr. Miroslav Ballay, PhD.